

ยาและการใช้ยา

วิรัชภาพ ศรีวรรณะ

คำถาม

หากพูดถึงยา ประโยชน์ ผลกระทบ หรือสถานการณ์การ
ใช้ยา นักเรียนนึกถึงอะไร

ยา หมายถึง สารหรือวัตถุที่ให้ผลต่อร่างกายและจิตใจ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการวิเคราะห์
บำบัด บรรเทา รักษา และป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยของคนและสัตว์

ประเภทของยา

ยาประเภทที่แบ่งตาม การควบคุมการขาย

1. ยาสามัญประจำบ้าน คือ ยาแผนปัจจุบันหรือยาแผนโบราณ
“ยาตำราหลวง” มีไว้ประจำบ้าน ปลอดภัยสูง ใช้ง่าย

2. ยาอันตราย คือ ยาแผนปัจจุบันหรือยาแผนโบราณ ยาชนิดนี้ **หากใช้เกินขนาด ใช้ไม่ถูกวิธี อาจถึงตาย**

3. ยาควบคุมพิเศษ คือ ยาแผนปัจจุบันหรือยาแผนโบราณ ที่ต้อง **มีใบสั่งแพทย์เท่านั้น**
เพราะทำให้เสพติดได้

ประเภทของยา

ยาประเภทที่แบ่ง
ตามการควบคุม
การขาย

1. ยาแผนปัจจุบัน คือ ยาที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม แผนปัจจุบัน

2. ยาแผนโบราณ คือ ยาที่ใช้ในการประกอบโรคศิลปะแผนโบราณ

3. ยาสมุนไพร คือ ยาที่ได้จากพืชผักชาติ สัตว์ หรือแร่ ซึ่ง**มิได้ผสมปรุงแต่ง แปรสภาพ**

ประเภทของยา

ยาประเภทที่แบ่งตามลักษณะการใช้

1. ยาใช้ภายนอก คือ ยาแผนปัจจุบันหรือยาแผนโบราณ สำหรับการใช้ภายนอก

2. ยาใช้เฉพาะที่ คือ ยาแผนปัจจุบันหรือยาแผนโบราณใช้เฉพาะที่ เช่น ใช้กับผิวหนัง หู ตา จมูก ปาก ทวารหนัก ช่องคลอด ท่อปัสสาวะ

ยาใช้เฉพาะที่

หู

ตา

จมูก

ปาก

ทวารหนัก

ช่องคลอด

ประโยชน์ของยา

รักษาอาการให้หายขาด

ควบคุมหรือบรรเทาโรค

ป้องกันโรค

สาเหตุของการใช้ยาผิดวิธี

หาซื้อง่าย ราคาถูก ตามกระแส

หลงเชื่อคำโฆษณา

ความเชื่อในการใช้ยาแบบผิดๆ

ขาดความระมัดระวังในการใช้

เลียนแบบบุคคลใกล้ชิด

ขาดกฎหมายลงโทษการซื้อขายแบบผิดๆ

สถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน

การใช้ยาเพื่อ
ลดความเครียด

สถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน

การใช้ยาชุกกำลัง

สถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน

การใช้ยาแก้ง่วง

สถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน

การใช้ยาแก้ปวด

สถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน

การใช้ยาชุด

ราคา 10 บาท
ยาพิษยเส้นบำรุงไต
ใช้ ต่ออาหาร ปวดหลัง ปวดเข่า
ปวดตมก้านเนื้อ นิ่วทางเดิน
แรงคั้นจะ ทำให้โรคออกไปทั้งตัว
อันเนื่องมาจากโรคมะเร็ง, ไตพิการ

รับประทานครั้งละ 1 ชุด
วันละ 1-2 ครั้ง
หลังอาหาร ทันที

ราคา 10 บาท
ยาพิษยเส้นบำรุงไต
ใช้ ต่ออาหาร ปวดหลัง ปวดเข่า
ปวดตมก้านเนื้อ นิ่วทางเดิน
แรงคั้นจะ ทำให้โรคออกไปทั้งตัว
อันเนื่องมาจากโรคมะเร็ง, ไตพิการ

รับประทานครั้งละ 1 ชุด
วันละ 1-2 ครั้ง
หลังอาหาร ทันที

สถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน

การใช้ยาลด
ความอ้วน

Princessdiet
•ปรีนเซสไดเอท•

พอมชาตินี้!!!

ฉีกไขมัน 18 กิโล

แซ่ซ อธิษรา เทลมวิไล
ดารานักแสดง

สินค้าอันดับ 1
MUST HAVE

SECRET
Dietary-Supplement Product

สถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน

การใช้ยาและ
อาหารเสริม

ผลกระทบและอันตรายจากการใช้ยา

การแพ้ยา (ผื่น คัน บวม อาเจียน ช็อค เสียชีวิต) *ยาทุกชนิด

การดื้อยา (ไม่ถูกขนาด ไม่ครบจำนวน ไม่ตรงเวลา ไม่ถูกโรค) *ยาแก้อักเสบ

ผลข้างเคียงของการใช้ยา

- ยาแก้แพ้ ง่วงซึม
- ยาแก้อักเสบ ปั่นเหลือง ตกกระ
- ยาสเตียรอยด์ ตับ ไต กระดูก กล้ามเนื้อ

ผลกระทบและอันตรายจากการใช้ยา

การติดยา (ฝิ่น คัญ บวม อาเจียน ช็อค เสียชีวิต) *ยาทุกชนิด

พิษของยา

- ระบบอวัยวะต่างๆในร่างกาย
- มารดาตั้งครรภ์
- ตับไต กรองของเสีย สะสม ทำงานหนัก

แนวทางการจัดกิจกรรมป้องกันความเสี่ยงต่อการใช้ยา

1. แสดงบทบาทที่สมมติเมื่อไปซื้อยาจากร้านขายยาที่มีเภสัชกร

2. นำตัวอย่างยาที่ใช้เป็นประจำมาอธิบายให้เพื่อนฟัง

-ชื่อยา -ประเภท/ลักษณะการใช้ (สี กลิ่น) -เวลาในการรับประทาน -ปริมาณและข้อควรระวัง

3. สาธิตการอ่านฉลากยา

4. เชิญวิทยากรมาบรรยายความรู้ (ครูสำรวจ และเน้นย้ำ)

5. ใช้ตัวอย่างกรณีศึกษา (ผู้ที่มีประสบการณ์)

ทนายชื ! อะไรเอ๋ย ?

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

แบ่งตามลักษณะการควบคุมการขาย

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

แบ่งตามลักษณะการควบคุมการขาย

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

แบ่งตามลักษณะกำเนิดของยา

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

แบ่งตามลักษณะกำเนิดของยา

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

แบ่งตามลักษณะการใช้

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

แบ่งตามลักษณะการใช้

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ 2 เรื่อง “เมื่อฉันต้องใช้ยา” ชุดที่3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ตามโจทย์ที่กำหนด

นักเรียนคิดว่ายามีความจำเป็นกับนักเรียนหรือไม่ อย่างไร (อธิบายให้เข้าใจ) (1 คะแนน)

.....เพราะ.....
.....
.....

สถานการณ์การใช้ยาในปัจจุบัน

การใช้ยาแก้ง่วง

เอกมีอาชีพขับวินมอเตอร์ไซด์ และมีอาการง่วงนอนเป็นประจำ เพื่อนของเอกจึงแนะนำให้เอกดื่มM150 ผสมยากันง่วง เพราะเพื่อนเอกดื่มประจำ อาการง่วงก็หายไป พอเอกดื่มเข้าไปกลับมีอาการเห็นภาพหลอน และพูดจาไม่รู้เรื่อง

ผลกระทบจากการใช้ยาผิด (1 คะแนน) ทำห้ 2 ข้อ

- 1).....
- 2).....

การใช้ยาที่ถูกต้อง (2 คะแนน)

เอกควรเลือกใช้ยาประเภท.....
ยาแบบ..... ชื่อยา.....

แนวทางการป้องกันความเสี่ยงจากการใช้ยา (1 คะแนน) (ระบุแนวทางให้ตรงกับสถานการณ์ที่ได้) ทำห้ 2 ข้อ

- 1).....
- 2).....

Thank you.